

ÖSTERSJÖ- FESTIVALEN

23 — 31
AUGUSTI
2024

LÖRDAG 31 AUGUSTI

BERWALDHALLEN
sverigeSRradio

Östersjöfestivalens nionde och sista dag för i år bjuder på ett riktigt späckat program för att tvinga bort sorgen över att årets festival snart är till ända. Men till all lycka återkommer festivalen nästa år – och än är inte 2024 års festival slut!

Festivaldagen börjar där gårdagskvällen slutade, i Trähallen på Tekniska museet, idag med science fiction-berättelser om olika framtidsscenarioer för våra hav. I upplevelserummet Wisdome presenterar Andrew Merrie, forskare vid Stockholm Resilience Centre, sina visionära idéer med suggestiva ljudlandskap och illustrationer, och varför inte själv prova på metoden ”sci-fi prototyping” efteråt?

Senare under eftermiddagen håller KTH Climate Action Centre en diskussion i foajén på Berwaldhallen om klimatet – en av våra mest omtalade och akuta frågor. En diskussion om ansvaret för framtiden, hur man kan tänka och vad vi egentligen strävar mot.

Kvällens solist, pianisten och kompositören Gabriela Montero, tar i sitt konstnärskap ansvar för framtiden och lyfter både mänskliga och ekologiska kriser i sin musik. Tillsammans med Sveriges Radios Symfoniorkester framför hon sin egen pianokonsert, *Latin Concerto*. Orkestern ger också festivalens fjärde uruppförande: Mats Larsson Gothes fjärde symfoni med polska Marta Gardolińska som dirigent.

Efter Beethovens klassiska sjunde symfoni och en kort paus avslutar Gabriela Montero 2024 års festival tillsammans med fyra stråkmusiker ur orkestern i hennes pianokvintett *Canaima*, en hyllning i toner till Amazonas regnskogar. Nedräkningen till nästa års festival kan börja...

Emma Nyberg
Projektledare, Östersjöfestivalen

Radical Ocean Futures

Lördag 31 augusti 15.00–17.00

Wisdom, Tekniska museet

I Tekniska museets omslutande upplevelserum Wisdom får du se och höra fyra science fiction-berättelser om möjliga framtidsscenarioer för våra hav. I projektet Radical Ocean Futures tar forskaren Andrew Merrie hjälp av science fiction för att åskådliggöra hur världshaven kan leva – eller dö – beroende på vad vi gör i dag. ”Ibland kan fiktion locka till uppmärksamhet när inte forskningsresultat räcker,” som

Andrew Merrie forskare, forsknings-samordnare Stockholm Resilience Centre

Merrie själv säger. Fantasieggande illustrationer av Simon Stålenhag och ljudlandskap av Brenda El Rayes bidrar till en upplevelse av forskning olik någonting annat.

Efter föreställningen kommer Andrew Merrie att leda en workshop i Tråhallen utanför Wisdom. Deltagarna får prova på metoden ”sci-fi prototyping” för att själva skapa visionära lösningar för Östersjöns framtid.

TEKNISKA

Wisdom Stockholm ligger i den flerfaldigt prisbelönade Tråhallen på Tekniska museet. Tråhallen är en av världens mest komplexa träkonstruktioner, med ett helt självbärande, välvt tak som spänner 48 meter. Wisdom är ett sfäriskt upplevelserum som omsluter publiken med högupplösta 3D-projektioner och ett avancerat 10.1-ljudsystem för audiovisuella presentationer utöver det vanliga, från interplanetära avstånd till mikrobiologi.

Wisdom är ett projekt som syftar till att skapa ett ökat intresse för teknik och

naturvetenskap, framför allt bland Sveriges unga, och har sin utgångspunkt i världsledande forskning inom visualisering som bedrivs vid Visualiseringscenter C i Norrköping och Linköpings universitet. Projektet samlar Sveriges fem ledande science center samt flera universitet och forskningsmiljöer kring forskning, teknik, tillämpning och didaktik för nya sätt att lära och engagera. Förutom i Stockholm finns Wisdom på Visualiseringscenter C i Norrköping, Curiosum i Umeå, Malmö museer och Universeum i Göteborg.

Drömmar om klimatet

Lördag 31 augusti 18.00
Nedre foajén, Berwaldhallen

När vi inser att framtiden kommer se annorlunda ut än nu, vad kan vi som individer göra? Hur kan vi ta ansvar både för oss själva och andra? Och hur ser ett gott liv ut i framtiden; hur kommer vi resa, leva, äta? Vår nuvarande situation beror på historiska beslut – politiska, kommersiella och personliga. Med växande kunskaper om klimatet

Elina Eriksson lektor i människa-dator-interaktion och hållbar digitalisering
Adam Wickberg docent i historiska studier av teknik, vetenskap och miljö

KTH Climate Action Centre är ett multidisciplinärt, samarbets- och forskningsinriktat center som syftar till att främja anpassning och mildrande av klimatförändringarnas effekter i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling. Centrets vision är en rättvisare värld med netto-noll koldioxidutsläpp och hållbara, klimatmässigt motståndskraftiga samhällen.

Centrets syfte är att bedriva banbrytande forskning i nära samarbete med dess partners för att driva på en positiv samhällsförändring. KTH Climate Action Centre

har vi växande möjligheter att ta ansvar för kommande generationer, men då måste vi alla hjälpas åt. I detta samtal deltar Elina Eriksson och Adam Wickberg – forskare med stor kunskap om miljö, klimat och samhällsomställning – och samtalsledare Karin Larsdotter, från KTH Climate Action Centre.

Karin Larsdotter vice föreståndare KTH Climate Action Centre

involverar forskare från alla delar av Kungliga tekniska högskolan och uppmanar till samtal och samverkan med alla som vill bidra till dess arbete.

Målsättningar är att KTH skall vara ett ledande universitet inom transdisciplinär klimatforskning och utbildning, att engagera både studenter och medborgare i klimat- och hållbarhetsfrågor, att bidra till arbetet med att möta klimatmål i Sverige och utomlands, samt att främja innovation inom klimatsektorn i såväl det civila som i privat och offentlig sektor.

Gardolińska & Montero

Lördag 31 augusti kl 19.00, Berwaldhallen

Att beröra och låta sig beröras känslomässigt är en ledstjärna för Mats Larsson Gothe vars *Symfoni nr 4* uruppförs på denna konsert. Den venezuelanska tonsättaren och pianisten Gabriela Monteros sätt att beröra är delvis ett annat. Med sin piano-konsert vill hon både bekräfta våra idéer

om vad latinamerikansk musik är och få oss att tänka: "Allt är inte guld som glimmar", apropå sitt hemlands svåra situation. Beethoven berör alltid. Denna gång med sin dynamiska, utåtriktade och muskulöst kraftfulla sjunde symfoni.

Sveriges Radios Symfoniorkester

Marta Gardolińska dirigent

Gabriela Montero piano

Malin Broman konsertmästare

MATS LARSSON GOTHE (f. 1965)

Symfoni nr 4 "...out of the mountain of despair a stone of hope." – uruppförande, beställningsverk ÖSF 26'

GABRIELA MONTERO (f. 1970)

Pianokonsert nr 1 "Latin Concerto" 30'
I. Mambo
II. Andante moderato
III. Allegro Venezolano

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770–1827)

Symfoni nr 7 A-dur 40'
I. Poco sostenuto – Vivace
II. Allegretto
III. Presto
IV. Allegro con brio

Ungefärlig konsertlängd:
2 tim 10 min inkl paus

Konserten sänds direkt i Sveriges Radio P2.

Paus

Två utmärkta symfonier och en pianokonsert med oant djup.

Mats Larsson Gothe har på senare år uppmärksammats mycket och haft stora framgångar, inte minst med flera musik-dramatiska verk, nu senast operan *Löftet* på Kungliga Operan. Hans arbete med genren har även färgat av sig i senare orkesterverk, som uppvisar en mera sångbar stil än tidigare. Gothes fjärde symfoni, som uruppförs under Östersjöfestivalen, är beställd av och tillägnad Sveriges Radios Symfoniorkester. Det är, enligt Gothe själv, musik på liv och död men med vilopunkter av skönhet. Verkets undertitel är ett citat ur Martin Luther Kings berömda "I have a dream"-tal och sammanfattar essensen av symfonin.

I pianokonserten *Latin Concerto* från 2016 hyllar den venezuelanska pianisten och tonsättaren Gabriela Montero andan hos det sydamerikanska folket. Hon reflekterar över och tar pulsen på hela den sydamerikanska kontinenten, med både dess mörker och ljus. Konserten har alla de dansrytmer som vi förknippar med Latinamerika, tillsammans med charm och sensualitet – men allt som glimmar är inte guld, och den komplexa musiken är mer än ytlig underhållning. Den är samtidigt präglad av Monteros uppväxt och utbildning i USA, och verket blir således en kombination av latinamerikansk och västerländsk musik.

Inte minst hörs tydlig inspiration av Rachmaninov och Gershwin.

Ludvig van Beethovens sjunde symfoni uruppfördes den åttonde december 1813 under en välgörenhetskonsert för sårade soldater, tillsammans med hans orkesterverk *Wellingtons seger*, kallad "Bataljsymfonin", för att fira segern över Napoleon. Konserten inför 5000 åhörare var Beethovens största framgång under hans livstid. Störst succé gjorde den slående Bataljsymfonin, men den sjunde symfonin fick också ett stort bifall. Båda verken uppfattades länge som ett par som hörde ihop, men det var förmodligen inte vad Beethoven tänkt själv. När allt kommer omkring var arbetet med den sjunde symfonin för länge sedan avslutat när Wellington besegrade fransmännen i slaget vid Vitoria i juni 1813.

Beethoven kallade den sjunde symfonin för sin "mest utmärkta symfoni", och den framfördes ytterligare tre gånger inom två och en halv månad efter premiären. Symfonins dansanta glada ton, rika melodik och spontana känsla har gjort att den fortfarande tillhör de mest populära och spelade, och den har blivit ett standardverk för orkester.

Andreas Konvicka

Mats Larsson Gothe om sin fjärde symfoni

Symfoni nr 4 är absolut musik. Den har inget program, den följer ingen berättelse. Den skildrar inte något utommusikaliskt som jag velat översätta till musik. På så vis lämnar jag det öppet för lyssnaren att associera fritt eller skapa egna bilder, beroende på hur man nu uppfattar musik, och vill helst bara beskriva verket i kompositionstekniska termer.

Således kan jag säga att allt i symfonin är baserat på ett accentuerat motiv som förekommer redan i första takten i orkesterns djupare instrument. Detta motiv bearbetas sedan genom hela symfonin, som utgörs av ett enda sammanhängande sats, uppbyggd i ett slags sonatform, med exposition – bestående av huvudtema och sidotema – en genomföringsdel och en coda. Harmoniken bygger ofta på olika omläggningar av ett durackord med tillagd sext. Tromboner och tuba spelar en viktig roll, men alla instrumentgrupper får komma till tals, vanligtvis i ett lamenterande, klagande tonfall. Det gäller inte minst den soloviolin som har en framträdande roll i detta drama.

Den som vill förbli helt opåverkad av tonsättarens egna vidare personliga tankar kring innehållet i symfonin kan sluta läsa här. Informationen ovan räcker gott.

Men från mitt personliga perspektiv kan jag även tillägga att jag var väldigt arg när jag skrev symfonin. Arg över att ett land invaderat ett annat land i en provocerad fullskalig invasion. Vreden över detta gjorde att musiken i symfonin stundtals exploderar. Ofta blir den musik jag komponerar utformad efter vad jag har behov av att uttrycka och bearbeta för stunden. Resultatet här har blivit en musik som kanaliserar frustration, smärta och känslor som slår över i avsky och ibland ännu starkare affekter. En musik på liv och död, men en musik som även innehåller vilopunkter av skönhet.

När detta krig är över, förhoppningsvis inom en snar framtid, kommer min symfoni att finnas kvar som ett verk som jag hoppas kan stå på egna ben, oavsett den tändande gnistan till det. Över den avslutande codan, som inleds med ett harpsolo, vilar det för mig en känsla av "Det var en gång...". Slutet pekar mot en ljusare öppning. Man skulle kanske rent av kunna sammanfatta symfonin med Martin Luther Kings kända citat:

"...out of the mountain of despair a stone of hope."

Mats Larsson Gothe

Late Night Concert med Gabriela Montero

Lördag 31 augusti ca kl 21.30, Berwaldhallen

Pianokvintetten *Canaima* är den venezuelanska tonsättaren och pianisten Gabriela Monteros kommentar i toner till den ekologiska och humanitära globala krisen och till skövlingen av Amazonas regnskogar. *Canaima* är också namnet på en nationalpark, tillika världsarv, i Venezuela, berömd för sina märkliga bergsformationer, vattenfall och sin rika växtlighet.

I denna bonuskonsert som börjar strax efter det ordinarie programmet framför Montero sin pianokvintett tillsammans med en stråkkvartett ur Sveriges Radios Symfoniorkester.

Gabriela Montero piano
Per Sporrong violin
Mira Fridholm violin
Albin Uusijärvi viola
Erik Williams cello

GABRIELA MONTERO (f. 1970)

Pianokvintett "Canaima" –

Sverigepremiär

17'

I. Canción de los Jivi

II. Scherzo

III. Tepui

IV. Oscuridad

Ungefärlig konsertlängd: 30 min

Konserten sänds direkt i Sveriges Radio P2.

Gabriela Montero om *Canaima*

Klimatrelaterade nyheter från Sydamerika brukar oftast handla om Brasiliens regnskog. Högerregeringar utmålats som att de trotsar de globala klimatmålen, medan vänsterpolitiker lyfter fram ekologism som en kärnfråga.

Men Amazonas regnskog fortsätter bortom Brasiliens norra gräns in i Venezuela, vars ”vänster-orienterade” diktatur visar ringa hänsyn till norra halvklotets progressiva miljörörelse. Kortfattat har Venezuelas president Nicolás Maduro tillåtit en brottslig skövling av stora delar av nationalparken Canaima – ett världsarv som även omfattar Angelfallen, världens högsta vattenfall – och katastrofala kemikalieutsläpp i dess vattendrag. Många urfolk, som den vänsterpopulistiska Chavismo-rörelsen en gång lovade att beskydda, har förlorat både liv och leverne i den brutala jakten på och handeln med Canaimas omfattande naturresurser.

Första satsen i pianokvintetten *Canaima* inleds med en av jivi-folkets traditionella sånger, som upptogs av den venezuelanske upptäcktsresanden Charles Brewer-Carías år 1970. Sången slingrar sig, likt en flod, genom hela verket och utgör ledmotivet till en elegisk hyllning till regionen och dess urbefolkning.

Ett lättsamt men tvetydigt scherzo utgör den andra satsen och antyder både oskuld – ett folk ännu ostört av yttervärlden, obesudlat av mörka krafter – och det rituella, repetitiva draget i den typ av gemensamt arbete som är nödvändigt för gruppens överlevnad.

Den eftertänksamma tredje satsen frammanar en känsla av tidlöshet förknippad med de majestätiska tepuierna – ”tepui” betyder ”gudarnas hus” på pemón-folkets språk – höga platåberg som ger unik karaktär till savannen La Gran Sabana, och särskilt nationalparken Canaima. Vi påminns om naturens helighet och beständighet i detta, ett av världens mest uråldriga landskap.

Människans intrång dominerar i den fjärde satsens kaotiska och våldsamma ostinato, som stör och våldför sig på tillvarons ordning. Den uppmanar till både erkännande och till handling i ett av områdena med störst biologisk mångfald på vår planet, en avlägsen plats som har fallit offer för politiska prioriteringar av andra ekologiska och politiska kriser som tävlar om vår uppmärksamhet.

Gabriela Montero

Översatt till svenska av David Saulesco

Festivalprogram

FREDAG 23 AUGUSTI – LÖRDAG 31 AUGUSTI

Under festivalen pågår en utställning i Berwaldhallen av studenter från tre av Konstfacks kandidatprogram: *Keramik och glas*, *Smycken och corpus*, samt *Textil*. Verken relaterar till årets festivaltema – drömmar och visioner.

FREDAG 23 AUGUSTI

16.00 Nedre foajén, Berwaldhallen
Konsertintroduktion med Gerard McBurney

17.00 Berwaldhallen
MUSORGSKIJS CHOVANSJTJINA

LÖRDAG 24 AUGUSTI

18.00 Berwaldhallen
Samtal: I skuggan av kriget

19.00 Berwaldhallen
BLICKEN MOT UKRAINA

SÖNDAG 25 AUGUSTI

10.30–15.00 Berwaldhallen
Familjedag med öppet hus

11.30 & 13.00 Berwaldhallen
**DRÖMKIOSKEN –
FAMILJEFÖRESTÄLLNING**

MÅNDAG 26 AUGUSTI

18.00 Nedre foajén, Berwaldhallen
**Samtal: Visioner och visionärer
i konstmusiken**

19.00 Berwaldhallen
WANG & SALONEN

TISDAG 27 AUGUSTI

16.00–17.30 & 20.00–21.30,
Finlandsinstitutet
Festivalbastu

18.00 Finlandsinstitutet
**Samtal: Historieskrivning och
framtidsberättelser**

19.00 Finlandsinstitutet
**KAMMARMUSIKKONSERT
MED KATHRIN LORENZEN**

ONSDAG 28 AUGUSTI

18.00 Nedre foajén, Berwaldhallen
Samtal: Antropocenlaboratoriet

19.00 Berwaldhallen
BALTIC SEA FESTIVAL SCIENCE LAB

TORSDAG 29 AUGUSTI

18.00 Nedre foajén, Berwaldhallen
**Samtal: Aktivism och hopp – vad driver
engagemang i kristider?**

19.00 Berwaldhallen
**TALLINNS KAMMARRORKESTER
TOLKAR PÄRT & SAARIAHO**

FREDAG 30 AUGUSTI

19.00 Trähallen, Tekniska Museet
RADIOKÖREN: EN NATT AV DRÖMMAR

LÖRDAG 31 AUGUSTI

15.00–17.00 Wjsdome, Tekniska museet
Workshop: Radical Ocean Futures

18.00 Nedre foajén, Berwaldhallen
Samtal: Drömmar om klimatet

19.00 Berwaldhallen
GARDOLIŃSKA & MONTERO

21.30 Berwaldhallen
**LATE NIGHT CONCERT
MED GABRIELA MONTERO**

BILJETTER

På webben:

balticseafestival.com

Per telefon:

Ring 08-784 18 00, serviceavgifter tillkommer.
Helgfri mån–fre kl 12–18 samt två timmar före konsert.

I Berwaldhallens biljettkassa, Dag Hammarskjölds väg 3:

Biljettkassan är öppen två timmar före varje konsert.

E-post: biljettkontoret.berwaldhallen@sverigesradio.se

FÖLJ OSS PÅ

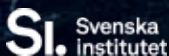
www.facebook.com/BalticSeaFest

Instagram: [@balticseafest](https://www.instagram.com/balticseafest)

Alla våra konserter sänds i Sveriges Radio P2
och vissa sänds även på Berwaldhallen Play.

SAMARBETSPARTNERS

Kulturskolan

TEKNISKA FORMAS

MED STÖD AV

Kulturdepartementet

KULTURRÅDET

Med stöd från Stockholms stad

BERWALDHALLEN
[sverigesradio](http://sverigesradio.se)

SVERIGES RADIOS
SYMFONIORKESTER
[sverigesradio](http://sverigesradio.se)

RADIOKÖREN
[sverigesradio](http://sverigesradio.se)